

T.B.M.M.
SAADET PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 6
Sayı: 17.10.2023

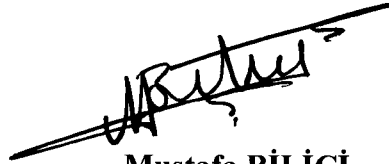

Mustafa BİLİCİ
İzmir Milletvekili

5533

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince saygıyla talep ederim. 16.10.2023

Mustafa BİLİCİ
İzmir Milletvekili

Makul sürede yargılanma hakkı, adil yargılanma hakkının en önemli unsurlarından biri olup, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi ve Anayasa'nın 141. maddesiyle güvence altına alınmıştır. Gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gerekse Anayasa Mahkemesi'nde görülen bireysel başvuru uyuşmazlıklarının büyük bölümü makul sürede yargılanma hakkıyla ilgilidir. Öyle ki Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvurular incelendiğinde 01/12/2022 tarihi itibarıyla derdest 130.000 başvurunun 80.000'inin makul sürede yargılama hakkının ihlali iddiasına ilişkin olduğu görülmektedir. Anayasa Mahkemesi ilk defa makul sürede yargılanma hakkının ihlaline karar verdiği 02/07/2013 tarihinden bugüne kadar 55.000'den fazla başvuruda benzer nitelikte ihlal kararları vermiştir. Anayasa Mahkemesi Nevriye Kuruç bireysel başvurusunda vermiş olduğu pilot kararında makul sürede yargılanma hakkına ilişkin olarak yapısal bir sorun bulunduğunu vurgulamış ve bu yapısal sorunun giderilmesi amacıyla makul sürede yargılanma hakkının ihlali nedeniyle ortaya çıkacak zararların tazmin edilmesi için Anayasa'nın 40. maddesi gereğince bireysel başvurudan önce etkili bir başvuru yolunun kurulması gerektiğini belirtmiştir. Nevriye Kuruç kararının yayımlanmasından sonra bu sorunun çözümü adına Tazminat Komisyonuna başvuru imkânı getirilmiştir. 09/03/2023 tarihinden sonra yapılan başvurular yönünden ise herhangi bir mekanizma getirilmemiştir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi'nin pilot karar olarak verdiği Nevriye Kuruç kararının gereği tam olarak yerine getirilmemiş, yalnızca belli bir tarihe kadar derdest başvurular yönünden Tazminat Komisyonuna başvuru imkânı getirilmiştir. Öte yandan yapılan değişikliklerle Anayasa Mahkemesine başvuru yapılmadan önce müracaat edilebilecek idari veya yargısal bir mekanizma kurulmamış, makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiası kapsamındaki başvuruların doğrudan Anayasa Mahkemesi'ne yapılmasına devam edilmiştir. Anayasa Mahkemesi, son olarak 10 Ekim 2023 tarihli ve 32335 sayılı Resmî Gazete yayımlanan Keser Altıntaş başvurusuna ilişkin kararında da tüm bu hususlara değinerek; pilot kararın gereği olarak makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurulara ilişkin etkili bir başvuru yolu oluşturulduktan sonra başvuruların incelenebileceğine karar vermiştir.

Tel. : (0312) 4206056-57

Faks : (0312) 4202312

E-mail : mustafa.bilici@tbmm.gov.tr

Adres : TBMM Halkla İlişkiler Binası 2. Kat F Koridor Oda No: 224 06543-ANKARA

Mustafa BİLİCİ
İzmir Milletvekili

5533

Söz konusu karar sonrası kamuoyunda yapılan değerlendirmelerde; Adaletin olması gerektiği gibi ve olması gereken zamanda tecelli etmediği fakat esas olanın adaletin zamanında tecelli etmesi olduğu, bunun çözümü içinse yalnızca bireysel başvurulardan önce gidilebilecek etkili ve sürekli bir başvuru yolu oluşturulması değil, aynı zamanda ülkemizde yargılamaların uzamasına yol açan temel sorunları çözecek diğer düzenlemelerin de yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1- 01/12/2022 tarihi itibarıyla derdest 130.000 başvurunun 80.000'inin makul sürede yargılama hakkının ihlali iddiasına ilişkin olması vatandaşlarımızın bu konuda ne denli mağdur edildiklerinin açık bir göstergesi iken, Adalet Bakanlığı yıllardır süregelen bu sorun hakkında bir çözüm arayışında mıdır? Böyle bir arayışa hiç girmiş midir?

2- Adalet Bakanlığı'nın Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtilen yapısal sorunların ortadan kaldırılmasına katkı sağlayacak tedbirlerin alınması noktasında herhangi bir çalışması var mıdır?

3- Yıllık yasal faiz oranı olan %9 oranının yüksek enflasyon ve uzun süren yargılamalar da dikkate alındığında yetersiz kaldığı, bu durumun mülkiyet ve adil yargılanma hakkına aykırılık teşkil ettiği dikkate alındığında vatandaşlarımızın mağduriyetini giderecek bir çözüm yolu Adalet Bakanlığı'nın gündeminde midir?

4- Tazminat Komisyonu'na başvuru olanağının yalnızca derdest olan başvurular ile sınırlanmasının sonraki tarihli başvuru sahiplerinin mağduriyetine sebep olacağı aşikar iken ilgili komisyona başvuru imkanı neden sonraki tarihli başvuru sahiplerinden esirgenmiştir?

5- Anayasa Mahkemesi, makul sürede yargılanma hakkının ihlali sebebiyle 2013'ten bugüne 55.000'den fazla ihlal kararı vermesine rağmen, bakanlık tarafından bu sorunun çözümü için kalıcı bir adım atılmamıştır. En nihayetinde verdiği ihlal kararlarına rağmen vatandaşların mağduriyetinin giderilmediğini gören Anayasa Mahkemesi artık "makul sürede yargılanma hakkının ihlali konulu başvuruları" incelemeyeceğini belirtmiştir. Bu halde Türkiye'de son hukuk yolu olan Anayasa Mahkemesi'ne başvuru kapısı da kapanan mağdur vatandaşlar haklarını nerede arayacaktır?

Tel. : (0312) 4206056-57

Faks : (0312) 4202312

E-mail : mustafa.bilici@tbmm.gov.tr

Adres : TBMM Halkla İlişkiler Binası 2. Kat F Koridor Oda No: 224 06543-ANKARA